

ÖNYAZI

GÜNÜMÜZ TÜRKİYE'Sİ VE ÇOCUKLAR

Çocuk hakları sözleşmesine imza atmış bir ülke olarak çocuklarımıza nasıl bakıyoruz, onları nasıl gözetiyoruz, hakları konusunda ne denli özenliyiz?

Günümüzde bu soruların yanıtlarını vermede ülkemiz, ülkemizdeki erişkinler ve ülkemizde çocuklara yönelik politikaları işletecek olan kurumlar çok yetersiz bir konumdadır.

Ülkemiz çocuklarının sorunlarını, ülkemizde yaşanmakta olan sorunlardan, çocukları da içine alan toplumsal yapıdan, bu toplumsal yapının günümüzdeki özelliklerinden bağımsız, ayırıştırarak ele alamayız.

Günümüzde çok çarpıcı bir biçimde, en doğru, en yansız kararları vermesi beklenen bir kurum olan Adli Tıp Kurumu'nda örselenmiş olan çocuklara yaklaşımın ne denli çağdışı, yanlış ve bilime aykırı olduğu örneklerle ortaya konmuştur.

Örselenmiş olan çocukların, bir de onları nesnel biçimde değerlendirmesi beklenen bir kurumda yeniden travmatize edilmeleri ortaçağ için bile geri kalmış; hukuk anlayışına ve insanlığa yakışmayan bir yaklaşım biçimidir.

Bu kuruma şimdiye dek bir çocuk ve ergen psikiyatristinin atanmamış olması, ülkemizde çocukların ve çocuklara yönelik politikaların ne denli ihmal edilmiş, gözardı bırakılmış olduğunun bir göstergesidir.

Yine ülkemizde Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, çocuklar kendilerini sarmalayan çatışmalı, karmaşık toplumsal yapıdan ileri derecede olumsuz etkilenmektedirler.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi, eğitim, sağlık, ekonomi açısından uygun ve geçerli politikalarla ele alınmamış, sorunlarına bölgeye özgü ve işlevsel çözümler üretilememiş olan bir bölgedir. Ülkemizin bu bölgesinde yaşayan çocuk ve ergenler de içinde olmak üzere, halkın büyük çoğunluğu, çatışmaların, insan insana kırımların, yoksulluğun, yoksunluğun, şiddetin, zor doğa koşullarının, feodalitenin baskısı ve kısıncı altında ezilmektedir.

Çocuklar ve ergenler eğitimsizlik ve uyaransızlığın yoksun bırakıcı ortamında şiddetle tanışmaktadırlar. Şiddet görmekte, şiddetin bir yaşam biçimi olduğuna ilişkin algısal çarpıklık içinde yetişmektedirler.

Şiddet içeren eylemlerin ateş ortamında kalan çocuklar, çeşitli biçimlerde kötüye kullanılmaktadırlar. Bu çocuk ve ergenler ellerinde kalan tek yetkinlik olarak algıladıkları korkusuzca öne çıkma itkisi ile çatışmalarda "taş atanlar" olarak yer almaktadırlar.

Bir ülkede, çatışmalarda çocuklar ve ergenler öne çıkıyor ya da öne sürülüyorsa, o toplumun yapılanmasında ve iç süreçlerinde ciddi sorunlar vardır. Bir ailede çocuk ve anababa rolleri tersine döndüğünde, aile içi çatışmalarda çocuklar kullanıldığında, o ailenin iç dinamiklerinde bozulma söz konusudur. Burada, ailedeki yetişkinlerin rollerini üstlenmeleri ve aile içi dengeyi oluşturmaları ile ilgili bir yetersizlik, bir beceri eksikliği, bir ihmal akla gelmelidir.

Toplumsal süreçlerde de benzer olarak, toplumda denge bozulduğunda, çatışmalar, çözümler ve

kaos ortaya çıktığında, çocukların bu ortamda nasıl korunacaklarına ilişkin politikalar, eylem planları üretilmediğinde çocuklar ve ergenler bazı rolleri üstlenmek durumuyla karşı karşıya kalabilirler, hatta çocuklar ve ergenler çatışmanın hedefi, sorumlusu durumuna düşebilirler.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde çatışmaların ortasında kalan ya da çatışmaların ortasına atılan çocuklar, fiziksel ve duygusal olarak örselenmekte; taş attığı iddiasıyla 15-18 yaş arası çocuklar, ağır ceza mahkemelerinde yargılanmak üzere tutuklanmakta ve hapishanelerin ezici ortamında kalmaktadırlar.

Toplumumuzdaki çeşitli çıkmazları yansıtan, 40'ı aşkın kişinin öldürüldüğü bir köy baskınındaki insan kıyımının savunmasız hedeflerinin çoğunluğu içinde çocuklar bulunmaktadır.

Batı'dan, Doğu'ya uzanan bir düzlemde, ülkemizi örnekleyen bir dağılımla, çocuklar ve ergenler çocuk hakları sözleşmesine ve çağımıza ters düşen yaklaşımlarla karşı karşıya kalmaktadırlar.

Bu durumun sorumlusu, bu koşulları değiştiremeyen, düzeltmeyen erişkinlerdir. Bizler hepimiz, çocuklar ve gençler adına, daha çağdaş, daha aydınlık, daha eşitlikçi ve çocuk hakları sözleşmesinde belirtilen tüm haklara sahip oldukları bir ülkeyi onlara sunmakla sorumluyuz. Bu sorumluluk aynı zamanda bir ülke sorumluluğudur.

Saygılarımla

Prof. Dr. Bahar GÖKLER
Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi
Yayın Yönetmeni